

Portal Województwa Lubuskiego

Jak uzyskać status działacza opozycji lub osoby represjonowanej z powodów politycznych oraz wynikające z posiadania tego statusu uprawnienia

Kategoria - Archiwum

Data publikacji -28 lipca 2016 godz. 07:52

Status działacza opozycji antykomunistycznej/osoby represjonowanej potwierdza w drodze decyzji administracyjnej Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. O status ten może wystąpić zarówno działacz lub osoba represjonowana jak również osoby najbliższe: wdowa, wdowiec lub inny członek rodziny zmarłego. Działaczowi opozycji lub osobie represjonowanej z powodów politycznych przysługuje prawo do pomocy pieniężnej, świadczenia pieniężnego i pomocy pieniężnej na leczenie uzdrowiskowe lub rehabilitację uzdrowiskową po spełnieniu odpowiednich warunków.

Podstawa prawna

Ustawa z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz.U. z 2015 r. poz. 693), zwana dalej „ustawą”.

Głównym celem ustawy jest przyznanie szczególnego statusu działaczom opozycji antykomunistycznej i osobom represjonowanym z powodów politycznych w okresie od 1 stycznia 1956 r. do 4 czerwca 1989 r. Ustawa daje konkretną możliwość do niesienia pomocy: przyznania świadczenia pieniężnego oraz pomocy pieniężnej tym osobom represjonowanym i działaczom opozycji antykomunistycznej, którzy znajdują się w najtrudniejszej sytuacji materialnej, a także pomocy pieniężnej na leczenie uzdrowiskowe lub rehabilitację uzdrowiskową po spełnieniu odpowiednich warunków. Ustawa po raz pierwszy obok osób represjonowanych stawia działaczy opozycji antykomunistycznej, którzy nie byli poddawani represjom, ale byli nimi zagrożeni.

W art. 2 ustawy zawarto definicję działacza opozycji antykomunistycznej. Aby zostać uznanym za działacza opozycji antykomunistycznej zagrożoną represjami działalność należało w latach 1956 – 1989 prowadzić przez co najmniej 12 miesięcy.

Karnawał „Solidarności”, czyli okres od 31 sierpnia 1980 r. do 12 grudnia 1981 r. – nie jest wliczany do wymaganego 12 miesięcznego okresu działalności.

A. Procedura uzyskiwania statusu działacza opozycji antykomunistycznej/osoby represjonowanej z powodów politycznych

Status działacza opozycji antykomunistycznej/osoby represjonowanej potwierdza w drodze decyzji administracyjnej Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. O status ten może wystąpić zarówno działacz lub osoba represjonowana jak również osoby najbliższe: wdowa, wdowiec lub inny członek rodziny zmarłego.

Procedura nadawania statusu jest dwuetapowa rozpoczyna się w Instytucie Pamięci Narodowej (IPN), a kończy w Urzędzie do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych (UdSKIOR).

Etap I - dwa wnioski do IPN (<http://www.opozycja.ipn.gov.pl> → [wnioski do pobrania](#))

Uwaga! Odznaczeni **Krzyżem Wolności i Solidarności** mogą skorzystać ze skróconej procedury. W tym przypadku działacz/osoba represjonowana przechodzi do **Etapu II** i kieruje wniosek bezpośrednio do Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych dołączając do niego kopię legitymacji o nadaniu odznaczenia (a także pozostałe wymagane załączniki jak kserokopię dowodu osobistego i swój życiorys). Skrócenie procedury jest możliwe, gdyż odznaczeni Krzyżem Wolności i Solidarności zostali „sprawdzeni” w IPN już przed nadaniem Krzyża, nie ma konieczności powtarzania tej czynności.

Pierwszym działaniem jest wypełnienie [wniosku o wydanie decyzji o spełnieniu warunków wymienionych w art. 4 ustawy.](#)

Drugim działaniem jest wypełnienie [wniosku o wydanie dowodów potwierdzających działalność, o której mowa w art. 2 lub represje wymienione w art. 3 ustawy.](#)

Oba wnioski składamy do Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Wniosek można złożyć osobiście/lub przesłać pocztą do Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów lub wybranego dowolnego Oddziału lub Delegatury IPN.

Jeśli Prezes Instytutu w terminie trzech miesięcy od złożenia wniosku, po przeprowadzeniu postępowania wyda decyzję, w której stwierdzi, że dana osoba nie była funkcjonariuszem/pracownikiem organów bezpieczeństwa państwa oraz, że w zasobie Instytutu nie zachowały się dokumenty stanowiące materialny dowód współpracy z tymi organami, to taka odpowiedź jest podstawą do starań o nadanie statusu w Urzędzie do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Oryginał decyzji administracyjnej Prezesa IPN stanowi wymagany ustawą załącznik do wniosku o status kierowany do Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Warto w domowym archiwum zachować jego kserokopię. Osobom, którym Prezes Instytutu odmówi potwierdzenia spełniania wymogów art. 4 ustawy służy odwołanie do sądu administracyjnego.

W odpowiedzi na drugi z wniosków IPN przedłoży informację o ewentualnych zachowanych dowodach działalności wnioskodawcy podając sygnatury w zasobie archiwalnym IPN lub uwierzytelnione kserokopie. Oryginał pisma z IPN zawierający taką informację może stanowić załącznik do wniosku o status kierowany do Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Jeśli IPN w swoich archiwach nie posiada dowodów działalności, należy zebrać

oświadczenia od świadków oraz kserokopie ewentualnej publikacji IPN opisującej ten fakt, co będzie stanowiło potwierdzenie przedmiotowej działalności, a następnie, dołączyć je do wniosku skierowanego do Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych (etap II).

Etap II - wniosek do Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób

Represjonowanych (<http://www.kombatanci.gov.pl> → Uprawnienia → Formularze)

Po uzyskaniu pozytywnej decyzji administracyjnej Prezesa IPN kolejnym działaniem jest wystąpienie do Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych z wnioskiem o przyznanie statusu. Z wnioskiem może wystąpić działacz opozycji antykomunistycznej/osoba represjonowana z powodów politycznych. W tym celu wypełnia poniższy formularz.

[Wniosek o przyznanie statusu działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych.](#)

Z wnioskiem może też zwrócić się członek rodziny zmarłego działacza opozycji antykomunistycznej/osoby represjonowanej z powodów politycznych. W tym celu wypełnia poniższy formularz.

[Wniosek o przyznanie statusu działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych składany przez członka rodziny osoby zmarłej.](#)

Do wypełnionego wniosku o potwierdzenie statusu dołącza się następujące dokumenty:

- życiorys za szczególnym uwzględnieniem działalności opozycyjnej lub podlegania represjom z przyczyn politycznych,
- oryginały odpowiedzi z IPN na wnioski z **Etapu I** (lub w kserokopia legitymacji Krzyża Wolności i Solidarności),
- kserokopię dowodu osobistego,
- skrócony odpis aktu zgonu (w przypadku składania wniosku przez członka rodziny osoby zmarłej),
- inne dowody działalności, represji – wedle uznania wnioskodawcy.

B. Uprawnienia wynikające z ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (<http://www.kombatanci.gov.pl> → Uprawnienia → Formularze)

Działaczowi opozycji lub osobie represjonowanej z powodów politycznych przysługuje prawo do pomocy pieniężnej, świadczenia pieniężnego i pomocy pieniężnej na leczenie uzdrowskie lub rehabilitację uzdrowską po spełnieniu odpowiednich warunków. Prawo do świadczenia pieniężnego albo pomocy pieniężnej rodzinie zmarłego działacza lub represjonowanego nie przysługuje.

[Wniosek o przyznanie pomocy pieniężnej:](#)

[Wniosek o przyznanie świadczenia pieniężnego:](#)

[Wniosek o przyznanie pomocy pieniężnej na leczenie uzdrowskie lub rehabilitację uzdrowską.](#)

Szczegółowe informacje odnośnie warunków uzyskania pomocy pieniężnej oraz świadczenia pieniężnego znajdują się na stronie internetowej Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych: